

لغات بخوان و بیندیش صفحه ۹۵:

سام نریمان : نام پهلوان مشهور ایرانی ، پدر زال و جد رستم
نریمان : نام پهلوان مشهور ایرانی ، پسر سام
بر سان شید : به مانند خورشید
شید : خورشید
ولیکن : ولی
دایه : پرستار
شیردل : شجاع
مزده : خبر خوش
شرمدار : خجالت زده ، شرمذن
گردنکشان : سرکشان
مهان : بزرگان
سیمرغ : پرنده افسانه‌ای در شاهنامه
مهر بریدن : ترک عشق و علاقه کردن، دل کندن
جفا کرد : ستم کرد
در میان گرفتن : دور چیزی را گرفتن، محاصره کردن
دهان به دهان گشتن : کنایه از پخش شدن
بی درنگ : بدون توقف
موبد : روحانی زرتشتی
حوادث : رویدادها ، اتفاق‌ها
حادثه‌ی ناگوار : پیش آمد ناپسند

-

معنی متن حکایت بوعلی و بانگ گاو:

یکی از بزرگان، بیمار شده بود، چنان که تصور می‌کرد، گاو شده است. پس همه روز، بانگ می‌کرد و این و آن را می‌گفت: «مرا بکشید که از گوشت من هریسه، نیکو آید». کار او به درجه ای بکشید که هیچ نمی‌خورد و اطبا در معالجه عاجز ماندند. سرانجام، خواجہ ابوعلی سینا را آورده تا او را علاج کند.

خواجہ، قبول کرد و گفت: «گاو کجاست تا او را بکشم ؟!». جوان، همچو گاو، بانگی کرد، یعنی اینجا هستم! خواجہ بوعلی گفت: «او را به میان سرای آورید و دست و پای او را ببندید و بخوابانید».

بیمار چون آن شنید، بدودید و جلو آمد، و بر پهلوی راست، خفت و پای او سخت بیستند. پس خواجہ بوعلی بیامد و کارد بر کارد مالید و نشست و دست بر پهلوی او نهاد، چنان که عادت قصابان | باشد. پس گفت: «وه! این چه گاو لاغری است ! این را نمی‌توان کشت، علف دهیدش تا فربه شود». پس، خواجہ، برخاست و بیرون آمد و حاضران را گفت: «دست و پای او را بگشایید و خوردنی، آنچه فرمایم پیش او برید و او را گویید: بخور تا زود فربه شوی».

چنان کردند که خواجہ گفت. خوردنی پیش او بردند و او می‌خورد، بدان امید که فربه شود، تا او را بکشند. پس، یک ماه سپری شد و چنان که خواجہ بوعلی فرموده بود، کاملاً صحت یافت.

معنی لغات حکایت:

تصور کردن: فکر کردن
بانگ می کرد: فریاد می زد ، داد می زد
این آن را می گفت: به این و آن می گفت
هريسه: نوعی غذای آش یا حلیم
نيکو آيد: خوب شود
درجه اي: به حدی
اطبا: جمع طبیب به معنی پزشکان
علاج: درمان
عاجز ماندند: ناتوان ماندند
خفت: خوابید
سخت بیندند: محکم بیندند
کارد به کارد مالیدن: چاقو به چاقو کشیدن
فربه: چاق
صحت: سلامتی